

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 14.

V Ljubljani, 6. malega travna 1906.

XLVI. leto.

«Učiteljski Tovariš» izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Idrjli. Naročnino prejema Frančišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{2}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 30 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Šolski ogleda in njegove pravice. — Naš denarni zavod. — Poglavlje o učiteljici. — Majhen postni preudarek po tovariševem navodilu. — Kršenje zakonov v Istri. — Namen posvečuje sredstva. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Inserati.

Šolski ogleda in njegove pravice.

V zadnjem času, odkar padajo osobito spodnještajerski okrajni zastopi zaradi neagilnosti takozvanih voditeljev v nemško žrelo, prehajajo tudi okrajni šolski sveti v nemčursko posest. Kako postopajo taki okrajni šolski sveti napram slovenskemu učiteljstvu, dokazuje nešteto drastičnih slučajev. Če premotrimo, kdo sedi v teh okrajnih šolskih svetih, vidimo v njih najljutejše sovražnike vsega, kar je slovenskega. Po znanem receptu šepavega Mravлага »Hinaus mit der windischen Lehrerschaft« pritiskajo na učitelja, ki se zaveda svoje narodnosti ter ga vlačijo iz ene disciplinarne preiskave v drugo. In ravno v tem dejstvu leži vzrok, da imamo baš na Spodnjem Štajerskem že toliko renegatov med učiteljstvom. Kako nežno pa ravna slovenski okrajni šolski sveti z nemškim učiteljstvom!

Vse dobrote nemških okrajnih šolskih svetov čuti v polni meri učiteljstvo v okrajih Brežice, Gornja Radgona, Konjice, Maribor okolica, Laško, Rogatec, Ptuj in Slov-Bistrica. Najboljše sredstvo v svrhu šikaniranja slovenskega učiteljstva so tem prijateljem šole žalostni preostanki starodobne šole, ki čujejo na ime šolski ogleda. Za ta posel pa so sposobni seveda samo tisti, ki so največji nasprotniki šole in obenem notorični nemškutarji.

Posebno novopečeni šolski ogleda si domišljuje bogve kaj in tako se posebno v zadnjem času množijo slučajji, da prihajajo ti ljudje v šolo, kjer se vedejo tako oblastno, kakor noben šolski nadzornik ne. Izprašujejo otroke, zahtevajo ta ali oni predmet, kritikujejo učiteljevo delo kar v navzočnosti otrok, posebno pa se hočejo do dobra informirati, v koliko se poučuje blažena nemščina.

Tako »nadzorovanje« se je pripetilo nedavno učiteljem slovenjebistriškega okraja, kjer je okrajni šolski svet imenoval najbolj zagrizene slovenožrce šolskim ogledom. Seveda so se dotični učitelji proti takemu postopanju šol. ogleda pritožili. Na podlagi teh pritožb je okrajni šolski svet v uradnem listu št. 10 z dne 3. sušca t. l. šolske ogleda popoučil o njihovem delokrogu. Odlok se glasi:

Povodom posebnega slučaja ne more okrajni šolski svet drugače, nego da poda krajnim šolskim svetom in po-

sebno krajnim šolskim ogledom ter šolskim vodstvom potrebne pouke o njihovem področju, da se v bodoče preprečijo nepotrebni prepiri med krajnimi šol. sveti oziroma njih člani in šolskim vodstvom.

Pred vsem se mora poudarjati, da je po odločbi upravnega sodišča z dne 25. aprila 1900 krajni šolski svet poklican samo v oskrbovanje administrativnih poslov šolstva.

Po § 21, al. 5., zakona z dne 8. februarja 1869. leta nimajo pravice potrebno odrediti posamezni člani krajnega šolskega sveta, temveč ima to pravico samo cela korporacija.

Vobče obstoje vse pravice posameznega člana krajnih šolskih svetov po razsodbi upravnega sodišča z dne 20. novembra 1901 v tem, da je član kr. šol. sveta in da sodeluje pri posvetovanju in sklepanju v njem.

Sicer je krajni šolski ogleda po § 21, al. 5. navedenega zakona kot drugi člani krajnega šolskega sveta ne le še posebej opravičen, obiskovati šole, da se prepriča o njihovem stanju, temveč smatrati mora to za svojo glavno dolžnost, posebno da pomaga šolskim vodstvom odstranjevati nedostatke in da poroča kr. šol. svetu o stanju šole.

Po razsodilu upravnega sodišča z dne 25. aprila 1900. pa nikakor ni upravičen, kakor tudi drugi člani krajnega šolskega sveta ne, dejansko poseči v pouk s tem, da izprašuje učence, ali da se izraža o med poukom opaženih dejstvih.

Tudi nima pravice, dajati učiteljem v didaktiško-pedagoških stvarih svete ali migljaje; to sodi po § 33. al. 2. v področje okrajnih šolskih nadzornikov.

Po § 21. odstavek 2. ne more krajni šolski ogleda ničesar samostojno odrediti, temveč porazumeti se mu je vsekdar s šolskim voditeljem.

Nadalje se krajni šolski sveti opozarjajo na J. Aleks. Rožekovo priročno knjigo »Der Ortschaftsrat und sein Wirken«, ki jim podaja natančno pojasnilo o njihovem področju.

Nalaga se jim dolžnost, da se šoli in občini v blagor strogo po njih ravna in se drže strogo svojega področja.